

LAWQ
CLASSICS

Våre
FAVORITTMARSJER

LUFTFORSVARETS MUSIKKORPS
LEIF ARNE PEDERSEN
DIRIGENT

Marsjer er en stor og viktig del av tradisjonen til norske militærkorps. Her har vi samlet marsjer med ulik karakter, betydning og bakgrunn. Dette er marsjer vi både liker å spille og høre, og som vi håper at også du som lytter setter pris på.

LEIF ARNE PEDERSEN

Mennesket er den eneste dyreart som er i stand til å bevege seg etter musikk, både ved å danse og marsjere i samlet flokk. Da osmanene erobret deler av Sør-Europa på 1300-tallet, hadde de elitesoldater som marsjerte først og spilte taktfaste melodier på skalmelior og mange slagverksinstrumenter. Disse het på tyrkisk «janitsjærer» og var de første som brakte marsjen fram i lyset. Etter hvert skulle marsjen utvikle seg til å bli et stykke musikk i fast og streng form, basert på lett kjennelige melodier og motmelodier bygget over 8- og 16-takters perioder.

Mange marsjer, såkalte militærmarsjer, ble benyttet i både krig og fred. «En armés styrke tredobles ved hjelp av marsjmusikk», sa en stor feltherre en gang. På den annen side uttalte den kjente marsjkomponisten John Philip Sousa at «jeg vil heller være bekjent av en inspirert marsj enn en fabrikkert symfoni». Det finnes nærmest utallige marsjer og like mange anledninger til at de ble komponert. Det er neppe noen annen musikkform enn nettopp marsjen som skildrer alle sider ved menneskelivet.

«Norrlandsfärger» av Viktor Magnus Widqvist

«Svenskemarsj» er et begrep hos norske korpsentusiaster, og en av de aller fremste komponister av disse er Viktor Widqvist (1881–1952). Han søkte seg inn som musikkelev ved Svea Ingenjörkår i Stockholm i 1898 og tok musikkdirektørexamen i 1908 med instrumentene tuba og fløyte (!) – samtidig som han studerte fiolin. I 1918 ble han sjef for Bodens Ingenjörkår i Nord-Sverige og samtidig konsertmester i Boden Orkesterforening. I 1922 ble han overført til Göta Ingenjörkår. Så besluttet man i Sverige i 1925 å redusere antall musikkorps i Forsvaret fra 60 til

34, og Widqvist søkte frivillig avskjed og ble musiker og dirigent i Stockholm, bl.a. sammen med kollega Sam Rydberg. Som komponist var han virksom på flere områder, også som slagerkomponist og folke-musikkarrangør. Han etterlot seg ca. 30 marsjer. Widqvist skrev sine fineste marsjer i de fire årene han var i Boden som musikkdirektør. En av disse var «Norrlandsfärger», eller som den opprinnelig het: «Standard marsch». Den fikk sitt nye navn etter den storslagne og øde naturen i denne delen av Sverige. Marsjen går i B-dur, og etter en kraftfull annen del, moduleres det til varianttonearten b-moll i stedet for den vanlige subdominanten. Dette gir en frappe-rende virkning med en meget vakker nordisk melodi i tenor-/barytonstemmen.

«Tekstilarbeidernes marsj» («Textilaku») av Karol Pádivý

Denne marsjen er i beste tsjekkiske eller bøhmiske musikktradisjon, med vakre, enkle melodier og motmelodier. Den er skrevet i 1944 av musikeren og pedagogen Pádivý (1908–1965). Han startet som militærmusiker og ble i 1941 ansatt ved en tekstilfabrikk i Slovakia som instruktør for bedriftens musikkorps. Direktøren mente det var svært viktig med et bedriftskorps for arbeidernes beste. Pádivý utarbeidet forskjellige metoder for opplæring og fikk i stand et blåseorkester av god kvalitet på relativt kort tid. Til disse skrev han denne marsjen etter tre års drift. Han ble seinere en kjent blåsemusikkpedagog i Bratislava og har fått en korpsfestival oppkalt etter seg.

«The Liberty Bell» av John Philip Sousa

I 1893 skrev Sousa musikk til operetten «The Devils Deputy» til den berømte komikeren Francis Wilson.

De to ble ikke enige om honoraret, og Sousa trakk hele prosjektet med halvferdig musikk. En marsj var imidlertid ferdig, men uten navn. Noe seinere var Sousa i Chicago på en forestilling som het «America» der det var et stort maleri av frihetsklokka, «The Liberty Bell». Dagen etter fikk Sousa et brev fra sin hustru om at deres sønn hadde deltatt i en parade i Philadelphia til ære for den ekte Liberty Bell, som var kommet tilbake etter en tur rundt i USA. Dermed ble det navnet til den navnløse marsjen, som ble solgt til forlaget John Church Company for en bra sum dollar. John Philip Sousa (1854–1932) er muligens den mest berømte korpsmusikeren i musikkhistorien. Det er ingen som har overgått hans popularitet som marsjkomponist, og ingen har overgått hans popularitet som dirigent. Han er den musikeren som har brakt levende korpsmusikk til et størst antall publikum overhodet. Han ble medlem i US Marine Band bare 13 år gammel. Seinere var han dirigent der i 12 år før han i 1892 dannet sitt eget sivile blåseorkester, «The Sousa Band», med toppmusikere på alle stemmer. Dette orkestret eksisterte helt fram til lederens død og var på verdensturne hele fem ganger.

«The Voice of the Guns» av Kenneth J. Alford

Bak navnet Kenneth J. Alford skjuler seg Frederick Joseph Ricketts (1881–1945). Han er en av de store innen britisk militærmusikk, og marsjen «The Voice of the Guns» ble til i 1917, da det endelig så ut som det skulle bli slutt på 1. verdenskrigs grusomheter. Marsjen er tilegnet kampene på vestfronten og de modige menn som deltok der. Som vanlig hos Alford, er det en blanding av dur og moll, særlig i triadelen før siste del ender i et triumferende «seieren er vår»! Alford skrev i alt 18 marsjer til den britiske hær og

marine. Alle hans marsjer er gjennomkomponerte, med staute bassganger i rike harmonier og alltid med en solid motstemme i barytonstemmen som noen ganger kan være like melodøs som hovedstemmen. Det er sagt at Alford skrev 18 miniatyrsymfonier, hver på tre minutter. Han startet sin karriere som dirigent ved regimentet Argyll & Sutherland Highlanders i Scotland i 1908, gikk over til Royal Marines i 1927 og deretter til marinens hovedkorps på mer enn 70 musikere i Plymouth Division. Dette korpset gjorde han viden berømt i kraft av sin perfektjonisme. Alford skrev marsjer gjennom to verdenskriger, den siste, «Eagle Squadron», i 1942.

«Fladdrande fanor» av Viktor Magnus Widqvist

En annen kjent og kjær «svenskemarsj» av Viktor Widqvist er «Fladdrande fanor». Marsjen er typisk for Widqvist, med enkle melodier i folketonestil omslynget av en syngende tenorstemme, ofte med kvitrende treblåsere.

«Invictus» av Karl Lawrence King

Karl L. King (1891–1971) var en av de viktigste personer i amerikansk korpsbevegelse. 18 år gammel begynte han å spille, først kornett, siden baryton i forskjellige sirkusorkestre. Fra 1917 til 1919 var han dirigent i det berømte sirkuset Barnum & Bailey som hadde et orkester på 32 musikere. I 1921 skrev han marsjen Invictus, «Den uovervinnelige», som er en ekte sirkusmarsj i raskt tempo, med en litt tung første del i moll, som avløses av en typisk klovnebeskrivende melodi i annen del. Kings marsjer inneholder ofte høye og krevende treblåsestemmer. I 1920 bosatte King seg i Fort Dodge i Iowa der han dirigerte det kommunale bykorpset

og drev musikkforlag fram til sin død. Bykorpset og King ble meget poulære, nesten som The Sousa Band i sin tid. King etterlot seg 291 komposisjoner hvorav 185 marsjer der «Barnum & Bailey's Favorite» er den mest kjente.

«Regimentsgruß» av Heinrich Johann Friedrich Steinbeck

Denne marsjen ble komponert i 1926, og første del er i en gammel arkaisk stil som avløses av en elegant triodel. Denne marsjen ble raskt populær og ble innlemmet i den tyske armémarsjsamlingen som nr. HM II, 4. Heinrich Steinbeck (1884–1967) begynte som tysk militærmusiker og pianist i 1899. Han fikk sin første stilling som trombonist i 1902. I 1909 finner vi han som konserterende pianist i Norge og Sverige før han ble operettedirigent i Karlsruhe. Under en konsertturné til byen Arbon, som ligger ved Bodensjøen i Sveits, fikk han stilling som leder av bykorpset der, Stadtmusik Arbon. Her virket han fram til 1957. Bykorpset i Arbon var på 65 musikere og var i sin tid det beste i Sveits. Han skrev i alt 36 marsjer av beste kvalitet og er hedret med en statue i Arbon. Et annet stykke av han som ble mye spilt i Norge på 50- og 60-tallet, er «Zingaresca» (Rapsodi) opus 53.

«Honnørmarsj» av Johannes Hanssen

I 1950 fylte Oslo Militære Samfund 125 år, og den da 76 år gamle Johannes Hanssen (1874–1967) fikk det ærefulle oppdrag å komponere en marsj som skulle bli hans Honnørmarsj. Den har en fanfareliknende åpning der sitater fra «Ja vi elsker» og «Jeg vil værge mit land» dukker opp som en utvidelse av melodien. Triadelen innledes med en del av trompetsignalet «Revelje». Deretter følger en egenkom-

ponert halling i typisk stil for komponisten som alltid var trofast mot det norske. Hallingen ender ut i nærmest intet før et effektivt *da capo*. Johannes Hanssen var en ruvende person i norsk militærmusikk. Han startet som musikkelev i 2. Brigades Musikkorps i 1890 og begynte å spille i korpset etter tre år. I 1911 avla han instruktørexamen med beste karakter. I 1926 ble han dirigent og sjef fram til han gikk av i 1934, egentlig fire år for tidlig, fordi han var lei av at myndighetene hvert år ville legge ned korpset. Han ble bassist på Nationaltheatret og i det første Radioorkestret. Han var også med de aller første årene i Kringkastingsorkestret, der han også skrev og arrangerte musikk, bl.a. «Østerdalsrapsodi». Han drev også med instruksjon i amatørkorps og var lærer på Norsk Korrespondanseskole i hele 40 år, fram til 1963. Johannes Hanssen var en dyktig og ærlig musiker: «Den beste vi har hatt», sa soloklarinettisten Jakob Rypdal.

«Salve Imperator» av Julius Ernest Wilhelm Fučík

Fra 1848 og fram til 1916 satt Keiser Franz Joseph på tronen i den politiske stormakten Keiserriket Østerrike-Ungarn. I dette store riket var det svært mange store musikere og komponister, og ikke minst store og flotte militærkorps. Tsjekkeren Julius Fučík (1872–1916) var blant de fremste, med over 400 verk i alle genre. I 1907 ble det feiret 40-årsjubileum for keiserens kroning, og Fučík skrev marsjen «Salve Imperator». Dette er en typisk marsj for et jubileum, med klingende fanfarer og en staselig majestetisk trio. Julius Fučík var født i Praha og studerte ved Konservatoriet der med Antonín Dvořák som en av lærerne. 19 år gammel begynte han sin karriere som fagottist i forskjellige militærkorps.

I 1897 fikk han stilling som militærmusikkapellmes-
ter i det 80 mann store korpset «Infanteriereg Frei-
herr von Steinigen nr. 86» som i år 1900 ble stasjo-
nert i Budapest. Der var det i alt ni militærkorps som
spilte og konkurrerte med hverandre. Dette var en
rik tid som varte i ti år. Senere fulgte et engasjement
med et militærkorps i Theresienstadt i hjemlandet
Böhmen, der de spilte i Praha hver søndag for tuse-
ner av tilhørere. I 1913 flyttet han til Berlin og hadde
sitt eget orkester samt eget noteforlag, Tempo Ver-
lag. Han døde 44 år gammel etter en mislykket ope-
rasjon. Blant hans 400 verker er det ca. 100 marsjer.
Hans musikk preges av hjemlandets toneganger,
ofte i moll, som i flere av hans stort anlagte valser.
I Praha blir det arrangert årlige konserter med hans
musikk – i likhet med hans store kollega i Wien, Jo-
hann Strauss.

«Dragonregiment nr. 3's Honnørmarsj» av Erling Mostad

Denne flotte marsjen var blant de ti nominerte til
Norges Nasjonalmarsj i 2018. Marsjen kan med ret-
te kalles Trøndelags nasjonalmarsj. Erling Mostad
(1913–1966) ble ansatt som klarinettist i 5. Divi-
sjons Musikkorps i 1946. Han begynte på marsjen
i 1950 og arbeidet med den i 12 år, i nært samar-
beid med noen av sine kolleger i korpset. Den er
tilegnet oberst Kolbjørn Spillhaug, som var sjef for
DR III. Marsjen er en helstøpt norsk militærmarsj
og inneholder militære signaler som Dragonregi-
ment nr. 3s signal, et gammelt kavallerisignal, og
som overgang i triodelen benyttes signalet «vak-
tombytte». Marsjens første tema er en halling fra
Mostads hjemsted, Frosta. Marsjens triodel er en
vakker norskpreget melodi. «DR III's Honnørmarsj»
fortjener en stor plass i vårt korpsrepertoar. Erling

Mostad startet sin karriere som regimentshornblå-
ser ved DR III, Rinnleiret i Verdal i 1939. Han deltok
i krigshandlingene i 1940 og ble tildelt Deltakerme-
daljen med rosett.

«Italia, Konsertmarsch nr. 2» av Sam Hjalmar Rydberg

Sam Rydberg (1885–1956) er mest kjent for sine
gatemarsjer. I perioden 1913 til 1920 skrev han
tre konsertmarsjer under navnet «Italia». I denne
perioden var italienske konsertmarsjer i symfo-
nisk form svært ofte spilt i Sverige, og Rydberg
ville også komponere slike. I den første marsjen
antyder han grunnen. Den heter «Italia, Marcia
rapsodia di Bonelli». Bonelli var en av disse ita-
lienske komponistene. Den andre marsjen kom i
1917 før den siste «Italia, Konsertmarsch a la Ita-
liano» i 1920. Nr. 2 er den mest kjente og mest
spilte. Denne er mer en rapsodi, og det ene flotte
tema etter det andre kommer. Andre del, som er
en bassolo, avløses av et lyrisk parti før triode-
len, en typisk marsjmelodi for Sam Rydberg. Han
begynte som musikkelev ved Södermanlandsre-
gimentet 13 år gammel, der han spilte ess-kornett
og cello. I 1906 fikk han stilling i Kungliga Svea
Ingenjörkår på Kungsholmen i Stockholm, der
han var til oppnådd pensjonsalder i 1935. Dette
korpset hadde en kjerne på bare åtte musikere,
men var ofte tolv med elever. I 1926 avla Rydberg
eksamen med beste karakterer, og han ble mu-
sikkdirektør i 1930. Han virket også som musiker i
Stockholms mange orkestre, både på trompet og
cello. I Stockholm Blåseorkestre og Eliteorkestren
spilte han sammen med Viktor Widqvist. Fra 1935
og fram til sin død arbeidet han i Sveriges Radios
Notebibliotek som arrangør og kopist, der han et-

terlot seg mange komposisjoner og arrangemen-
ter for Sveriges Radios Underholdningsorkestre.
Han skrev i alt ca. 70 marsjer for blåseorkestre,
og regnes som Sveriges største marsjkomponist
ved siden av Widqvist.

«NBL Honnørmarsj» av Rolf Birger Mauritz Lindstad

Rolf B. Lindstad (1924–2000) var militærmusiker
i Forsvarets distriktsmusikkorps Trøndelag, der
han spilte baryton og senere trombone. Han kom
fra Øyer i Gudbrandsdalen og var en velutdannet
musiker. I 1971 var Norges Befalslag 75 år og i den
forbindelse utlyste de en konkurranse om å skrive
en marsj. Lindstad reviderte en marsj han skrev i
1956, og den ble vinnermarsjen og fikk navnet «Nor-
ges Befalslags Honnørmarsj». Forbundet heter i dag
Norges Offisersforbund.

«Astronauten-Marsch» av Josef Ullrich

Josef Ullrich (1911–1976) ble født i Pilzen i Tsjekkia.
Etter å ha spilt i diverse amatørkorps i hjembyen,
tok han videreutdanning ved Konservatoriet i Praha
der han også virket som musiker og komponist. I
1960 skrev han en marsj til byen Pisek. Den store
blåsemusikeren og dirigenten Ernst Mosch ga mar-
sjen et nytt navn i 1965, «Astronauten-Marsch». Den
fikk straks stor utbredelse. Marsjen har en fanfare-
aktig åpning og er typisk tsjekkisk i stil og melodi.
Særlig triodelen med sin presentasjon i tenor og
baryton har en vakker melodi med en særpreget
modulasjon på midten (Ass-dur til c-moll), som gir
marsjen et lite løft over det vanlige.

«Erzherzog Albrecht-Marsch» av Karel Komzák II

Blant de mange store militærkorpsdirigenter og
komponister var det tre generasjoner Karel Komzák

hvorav den andre var mest betydningsfull. Karel
Komzák II (1850–1905) skrev sin mest kjente marsj
til den østerriiske feltmarskalk og generalinspektør
for hæren, Erzherzog Albrecht, til hans 70-årsdag i
1887. Marsjen er meget typisk østerriisk i sin melo-
dikk, og som annen del i trio siterer Komzák det øst-
erriske signalet «Generalmarsch» i 6/8 takt. Den ble
raskt brukt som regimentsmarsj og er blant de mest
spilte også i dag. Karel Komzák II ble født i Praha og
studerte først under sin far. Videre spilte han i sin
fars orkester som fiolinist. I 1882 ble han dirigent for
det berømte 84. Infanteriregiment i Wien. Etter ti år
her flyttet han til Baden og ble leder for Kurbador-
kestret der. Det var her han skrev sin berømte vals
«Bad'ner Madel'n». Som komponist skrev han 305
verk, hvorav 66 marsjer. Karel Komzák II tilhørte det
ypperste blant de mange musikere i Wien sammen
med Carl Michael Ziehrer og Johann Strauss.

«Kong Haakon den VII's Honnørmarsch» av Oscar Borg

I juli 1905 ble dirigent og sjef i 1. Brigades Musikkorps
i Fredrikshald (Halden), Oscar Borg, kontaktet av sin
gode venn Fridtjof Nansen: «Du gives herved opdra-
get at komponere en ny marsch til vår nye konges
adkomst til Christiania i november dette år.» Borg
var på dette tidspunkt den største og viktigste leder
av norsk militærmusikk, og hans orkester var viden
berømt langt ut over 2. Brigades Musikkorps i hoved-
staden. På dette tidspunkt hadde han begynt på en
ny komposisjon han kalte «Festmarsch». Oppdraget
ble så inspirerende at resten av marsjen ble ferdig på
noen dager, og tittelen ble straks rettet. Det skulle
bli en marsj like rank og verdig som Kong Haakon
var. Den novemberdagen i 1905 som kongeparet og
sønnen Olav ankom, sto Oscar Borg og Brigademu-
sikken på brygga, men været tillot ingen avspilling.

Marsjen ble oppført dagen etter til meget stor suksess og måtte gjentas tre ganger. Kongen fikk ikke høre den før over et år seinere under sitt besøk i Fredrikshald. Oscar Borg (1851–1931) begynte som elev i Brigademusikken, 13 år gammel, der hans far spilte klarinett. Etter friplass fra Kong Oscar II på Musikaliska Akademien i Stockholm, overtok han som leder av 1. Brigades Musikkorps etter den meget dyktige Friedrich August Reissiger i 1881. Oscar Borg ble den store musikalske leder i hjembyen, som organist, dirigent for flere mannskor og for Brigademusikken der han gikk av i 1918. Borg komponerte mye musikk for sitt orkester, bl.a. mer enn 70 marsjer.

«Florentiner Marsch» av Julius Ernest Wilhelm Fučík

Under de gode årene i Budapest fikk Fučík et ærefullt oppdrag fra en adelsmann i det italienske Toscana om å komponere en marsj for en stor anledning. Fučík skrev sitt mest berømte verk «La Rosa di Toscana» med undertittelen «Grande marcia italiano». Etterhvert skjedde det noe med oppdragsgiveren slik at bestillingen ble kansellert. Marsjen fikk derfor navnet «Florentinermarsj» tilegnet Toscanas hovedstad Firenze. Dette er virkelig en marsj i italiensk stil med noen flere deler enn i en vanlig marsj. Den inneholder alt fra smektende melodier til snatrende trompetsignal og yndige motstemmer. Ved den vakre triomelodiens gjentakelse blir alt smeltet sammen med en hvinende piccolo på toppen, som alle gode marsjer skal ha.

JAN ERIKSEN

Marches are a large and significant part of the Norwegian military band tradition. Here we have collected marches that differ in origin, character, and importance. They are marches that we like to play and hear, and, we hope, that you the listener will appreciate.

LEIF ARNE PEDERSEN

Humans are the only animal species capable of moving as one body in time to dance or march music. When the Ottomans conquered parts of southern Europe in the fourteenth century, they had elite soldiers marching in the lead and playing on shawms and numerous percussion instruments. Known as Janissaries in Turkish, they were the first to call attention to march music. The march was to gradually develop into a piece of music in set form featuring easily recognizable melodies and countermelodies and based on eight and sixteen-measure periods.

Many marches came to be regarded as military marches used both in war and peacetime. "An army's strength is tripled with the help of march music", a well-known general once said. Likewise, the well-known composer of marches, John Philip Sousa, declared that he "would rather be the composer of an inspired march than of a manufactured symphony." Existing marches are virtually countless in number and equally so the occasions on which they were composed. Scarcely another form of music depicts all sides of human life as does the march.

"Norrlandsfärger" (Norrland's Colours)

by Viktor Magnus Widqvist

The "Swedish march" is a concept amongst Norwegian band enthusiasts, and one of the leading composers of this type of march was Viktor Widqvist (1881–1952). He enlisted as a music pupil in the Svea Engineer Regiment Band in Stockholm in 1898, and in 1908 he passed the examination for conducting at Stockholm's Conservatory of Music, with tuba and flute(!) as his instruments — while also stud-

ying violin. In 1918 he was appointed bandmaster of the Boden Engineer Regiment Band in northern Sweden, and he served at the same time as concertmaster of the Boden Symphony Orchestra. He was transferred to the Göta Engineer Regiment Band in 1922. When in 1925 the decision was made to reduce the number of military bands in Sweden from sixty to thirty-four, Widqvist retired voluntarily and continued as musician and conductor in Stockholm, together with his colleague Sam Rydberg. As composer he was active in a number of areas, including pop music and as arranger of traditional music. He wrote around thirty marches. Widqvist wrote his finest marches during the four years he served as music director in Boden. One of these was Norrlandsfärger (Norrland's Colours), known originally as "Standard March". Its new name was inspired by the magnificent natural landscape in that remote part of Sweden. The march is in B-flat major, and, following a vigorous second section, it modulates to B-flat minor instead of the usual sub-dominant. This creates a striking effect with a very beautiful Nordic melody in the tenor/baritone part.

"Tekstilarbeidernes marsj" / "Textilaku"

(March of the Textile Workers) by Karol Pádivý

This march is in the best of Czechoslovakian or Bohemian musical tradition with lovely, simple melodies and countermelodies. It was written in 1944 by the Czech musician and music teacher Karol Pádivý (1908–1965). He began as a military musician and then was hired by a factory in Slovakia in 1941 as music instructor for the company band. The company director believed that it was in the very best interests of the workers to have such a band.

Pádívý developed various teaching methods, establishing in a relatively short time a wind orchestra of high quality. He wrote this march for the band at the end of its third year. He went on to become a well-known teacher of wind instruments in Bratislava, where a band festival was named after him.

“The Liberty Bell” by John Philip Sousa

In 1893 Sousa wrote music for the operetta “The Devil’s Deputy”, which was to star a famous comic actor named Francis Wilson. The two could not agree on the financing of the project and Sousa withdrew with the music half finished. He had however completed a march without a name. At the Columbian Exposition in Chicago a short time later Sousa attended a performance of “America” featuring a backdrop depicting the Liberty Bell, the iconic symbol of American independence. He received a letter the following day from his wife telling him that their son had marched in a parade in Philadelphia in honour of the actual Liberty Bell, recently returned to the city after a tour of the USA. This became the title of the nameless march, which was sold to the John Church Company for a handsome sum of money. John Philip Sousa (1854–1932) is possibly the most famous band musician in music history. No one has surpassed his popularity as a composer of marches, nor has anyone been more popular as a conductor. He is the musician who brought live music to the largest number of audience listeners. At the age of thirteen he became a member of the United States Marine Band, which he later conducted for twelve years. In 1892 he established his own wind orchestra, “The Sousa Band”, with top musi-

cians on all the instruments. The band existed until the death of its leader and embarked on world tours a total of five times.

“The Voice of the Guns” by Kenneth J. Alford

Kenneth J. Alford was the pen name of Frederick Joseph Ricketts (1881–1945). He was one of the leading lights of British military music. “The Voice of the Guns” was written in 1917, when it finally seemed like there might be an end to the carnage of World War One. It is dedicated to the battles on the Western Front and the courageous men who fought there. As usual with Alford, there is a mixture of major and minor mode, especially in the trio part before the last section ends in a triumphant “victory is ours!” Alford wrote a total of eighteen marches for the British army and navy. All of his marches are through-composed with stalwart bass lines, rich harmonies and always a rock-solid counter-melody in the baritone part that at times is as lyrical as the main melody. Alford is said to have written eighteen miniature symphonies, each lasting three minutes. He began his career in 1908 as conductor of the Band of the Second Battalion of the Argyll and Sutherland Highlanders. In 1927 he transferred to the Royal Marines and later to the Band of the Plymouth Division, with its over 70 musicians the principal band of the Royal Marines. By virtue of his perfectionism he became world famous as the leader of this band. Alford wrote marches over the course of two world wars, the last one, “Eagle Squadron”, in 1942.

“Fladdrande fanor” (Fluttering Flags)

by Viktor Magnus Widqvist

Another well-known “Swedish march” by Viktor Widqvist is “Fladdrande Fanor” (Fluttering Flags). The march is typical for Widqvist, with its simple melodies in the folk tune style entwined in a melodious tenor voice, often with twittering woodwinds.

“Invictus” by Karl Lawrence King

Karl L. King (1891–1971) was one of the most important figures in the American band movement. At the age of eighteen he began playing in circus orchestras, first cornet, later baritone. From 1917 until 1919 he conducted the famous Barnum & Bailey circus orchestra consisting of thirty-two musicians. He wrote the march *Invictus*, “The Unconquerable”, in 1921. It is an authentic circus march in a quick tempo with a somewhat ponderous minor-key first part that gives way to a second section typically evoking images of clowns. King’s marches often feature high and rather demanding woodwind parts. In 1920 King settled in Fort Dodge, Iowa, where he conducted the Fort Dodge Municipal Band and managed a music publishing business until his death. The municipal band and King became very popular, almost rivalling the Sousa Band in its time. King left behind 291 compositions, 185 of them marches, of which “Barnum & Bailey’s Favorite” is best known.

“Regimentsgruß” (Regimental Salute)

by Heinrich Johann Friedrich Steinbeck

This march was composed in 1926 and the archaic style of the first part gives way to an elegant trio section. This march was soon very popular and was incorporated into the German Army’s collection of

marches as No. HM II,4. Henrich Steinbeck (1884–1967) began as a German military musician and pianist in 1899. He received his first position as trombonist in 1902. In 1909 we find him as a concertizing pianist in Norway and Sweden, before becoming operetta conductor in Karlsruhe. While on concert tour in Arbon, Switzerland, situated on the shore of Lake Constance, he was asked to lead the town’s municipal band, *Stadtmusik Arbon*. He remained there until 1957. The municipal band of Arbon consisting of 65 members was at the time the leading band in Switzerland. Steinbeck wrote a total of 36 marches of the highest quality and he was honoured with a statue in Arbon. Another of his pieces, “Zingaresca” rhapsody opus 53, was performed often in Norway in the 1950s and 60s.

“Honnørmarsj” (Honorary March) by Johannes Hanssen

In 1950 the Oslo Military Society celebrated the 125th anniversary of its founding, and the then 76-year-old Johannes Hanssen (1874–1967) was given the honour of composing a march that was to become his *Honnørmarsj* (Honorary March). It has a fanfare-like opening in which quotes from the melodies of “Ja vi elsker” (Yes, We Love This Country — Norwegian national anthem) and “Jeg vil værge mit land” (I Will Defend My Country) turn up as an extension of the melody. A part of the bugle call “Reveille” is used to introduce the trio section. Then follows a traditional “halling” dance melody composed by Hanssen, who typically remained true to his Norwegian roots. The “halling” fades almost entirely away prior to the effective *da capo* at the end. Johannes Hanssen was a towering figure in Norwegian military music. He began as a music pu-

pil in the Second Brigade Band in 1890. Three years later he began playing in the band. He passed the conductor's examination in 1911 with highest marks. In 1926 he became conductor and band leader and held this position until he retired in 1934, four years too early. He had had enough of the authorities' efforts to discontinue the band. He became bassist at the National Theatre and in the first Radio Orchestra. Moreover, he was a member of the very first Norwegian Radio Orchestra, for which he also wrote and arranged music — "Østerdalsrapsodi" (Glomma River Valley Rhapsody), for example. He taught music at the amateur band level and for forty years up until 1963 he also taught for the Norwegian Correspondence School. Johannes Hanssen was a sincere and extremely accomplished musician — in the words of solo clarinetist Jakop Rypdal, "the best we have had".

"Salve Imperator" by Julius Ernest Wilhelm Fučík
Emperor Franz Joseph sat on the throne of the powerful Austro-Hungarian Empire from 1848 until 1916. In this vast empire there were many great musicians and composers, and, not least, magnificent military bands. The Czech Julius Fučík (1872–1916), with over 400 works in all genres, was one of the leading composers. When the 40th anniversary of the Emperor's coronation was celebrated in 1907, Fučík wrote the march "Salve Imperator" for the occasion. It is a typical march for an anniversary celebration, with resounding fanfares and a stately and majestic trio. Julius Fučík was born in Prague and studied at the Conservatory there, with Anton Dvorak as one of his teachers. He began his career at the age of nineteen as bassoon-

ist in a number of different orchestras. In 1897 he assumed the position of military music conductor of the 80-musician-strong 86th Infantry Regiment Freiherr von Steinigen Band, which was stationed in Budapest in 1900. At that time there were nine military bands performing and competing against one another, and this profuse period lasted for ten years. Later, in Theresienstadt in his Bohemian homeland, he belonged to a military band that performed in Prague every Sunday for thousands of listeners. In 1913 he moved to Berlin, where he had his own orchestra as well as his own music publishing business, Tempo Verlag. He died at the age of forty-four following an unsuccessful operation. Among his 400 works there are approximately 100 marches. His music is characterized by the familiar tonal sequences of his native land, often in minor mode, as are many of his large-scale waltzes. The city of Prague sponsors annual concerts featuring Fučík's music, similar to those held in Vienna for his famous colleague, Johann Strauss.

"Dragonregiment nr 3's Honnørmarsj"
(3rd Dragoon Regiment Honorary March) by Erling Mostad
This elegant march was among the ten nominated as Norway's national march in 2018. It can rightfully be called Trøndelag's national march. Erling Mostad (1913–1966) joined the Fifth Division Band as clarinetist in 1946. He began writing marches in 1950 and continued for twelve years in close collaboration with several of his colleagues in the band. This march is dedicated to Colonel Kolbjørn Spillhaug, who led the Dragoon Regiment No. 3. It is a sterling Norwegian military march containing military signals such as the bugle call of the Dragoon Regiment

No. 3, an old cavalry signal, and as the transition to the trio section we hear the signal for the changing of the guard. The march's first theme is a traditional Norwegian "halling" dance melody from Mostad's home municipality of Frosta. The trio section is a lovely Norwegian-inspired melody. «The 3rd Dragoon Regiment Honorary March» deserves an important place in our band repertoire. Erling Mostad began his career as regiment bugler with the 3rd Dragoon Regiment at Rinnleiret in Verdal in 1939. He saw action in the war in 1940 and was awarded the Defence Medal with rosette.

"Italia, Konsertmarsch nr. 2" (Italy Concert March No. 2) by Sam Hjalmar Rydberg

Sam Rydberg (1885–1956) is best known for his marches to march to. In the period 1913–1920 he wrote three concert marches with the title "Italia" (Italy). This was a time when Italian concert marches were often played in Sweden, and Rydberg wished to compose something similar. In the first march he suggests why. It has the title "Italia, Marcia rapsodia di Bonelli". Bonelli was one of the Italian composers of these marches. The second march was written in 1917 and preceded the Italia Konsertmarsch a la Italiano of 1920. The second is best known and most often played. It is more of a rhapsody, with grand themes one after the other. The second part, a bass solo, leads into a lyrical trio section, a typical Sam Rydberg march melody. At the age of thirteen he began as a music pupil in the Royal Södermanland Regiment, playing E-flat cornet and cello. In 1906 he took over as conductor of the Svea Engineer Regiment Band at Kungsholmen in Stockholm, where he remained until his

retirement in 1935. This band's core of eight musicians often grew to twelve when joined by the music pupils. In 1926 Rydberg passed the conducting exam with highest marks and became music director in 1930. He was also an active musician on both trumpet and cello in Stockholm's many orchestras. He performed together with Viktor Widqvist in the Stockholm Wind Orchestra and Elite Orchestra. From 1935 until his death, he worked at the Swedish Radio Music Library as arranger and copyist and left behind many compositions and arrangements for the Swedish Radio Entertainment Orchestra (later the Swedish Radio Symphony Orchestra). He wrote a total of 70 marches for wind orchestra and is regarded as Sweden's greatest composer of marches alongside Widqvist.

"NBL Honnørmarsj" (NBL Honorary March) by Rolf Birger Mauritz Lindstad

Rolf B. Lindstad (1924–2000) was a military musician in the Band of the Armed Forces Trøndelag, playing baritone and trombone. He came from Øyer in Gudbrandsdalen and was a well-educated musician. In 1971 Norges Befallslag, today Norges Offisersforbund (The Norwegian Union of Military Officers), celebrated the 75th anniversary of its founding and announced a competition for composers of marches. Lindstad revised a march he had written in 1956 and it won the competition and was given the name NBL Honnørmarsj (NBL Honorary March).

"Astronauten-Marsch" (Astronaut March) by Josef Ullrich
Josef Ullrich (1911–1976) was born in Pilsen in today's Czech Republic. After having played in a number of different amateur bands in his home town,

he studied at the Conservatory in Prague, where he was also active as a musician and composer. A march he wrote in 1960 for the town of Písek was rechristened “Astronauten-Marsch” (Astronaut March) in 1965 by the eminent wind musician and conductor Ernst Mosch. It soon became widely known. The march has a fanfare-like opening and is typically Czech in style and melody. Especially the trio section presented in the tenor and baritone parts has a beautiful melody with a characteristic modulation in the middle (A-flat major to c minor), which makes the march a bit more distinctive.

**“Erzherzog Albrecht-Marsch” (Archduke Albrecht March)
by Karel Komzák II**

There were amongst the many great military band conductors and composers three generations bearing the name of Karel Komzák, the second of whom was the most important. Karel Komzák II (1850–1905) wrote his best-known march for the Austrian Field Marshal and General Inspector of the Army, Archduke Albrecht, on the occasion of his 70th birthday in 1887. The march is very typically Austrian in its melodic character, with Komzák’s use of the Austrian bugle call “General March” in 6/8 time in the second part of the trio. It was soon being used as the regimental march and remains today one of the most frequently played marches. Karel Komzák II was born in Prague and began studying music under his father. He later played in his father’s orchestra as violinist. In 1882 he became conductor of the famous 84th Infantry Regiment Band in Vienna. He remained there for ten years, then moved to Baden, where he took over the direction of the Spa Orchestra. It was there he wrote

his famous waltz “Bad’ner Madel’n”. As composer he wrote 305 works, 66 of which are marches. Karel Komzák II ranked amongst the most outstanding musicians in Vienna, together with Carl Michael Ziehrer and Johann Strauss.

**“Kong Haakon den VII’s Honnørmarsch”
(Honorary March of King Haakon VII) by Oscar Borg**

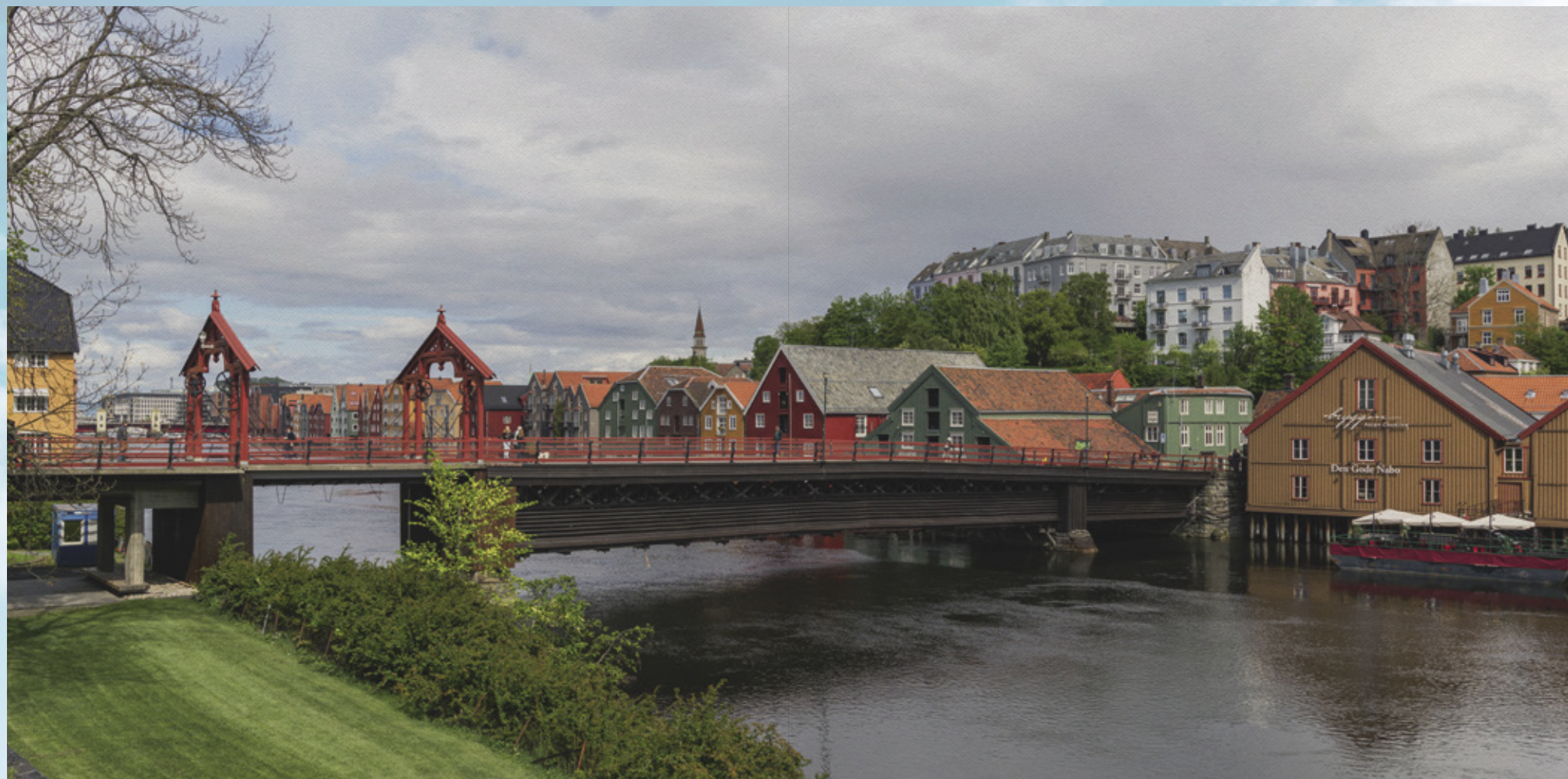
In July 1905 the conductor and head of the First Brigade Band in Halden, Oscar Borg, was contacted by his good friend, Fridtjof Nansen, who wrote: “You are hereby commissioned to compose a new march for our new king’s arrival in Christiania in November of this year,” Borg was then the most important conductor of Norwegian military music, and his orchestra was much more famous than the Second Brigade Band in the capital city. He had just begun a new composition he called “Fest-marsch”. So inspired was he by the task that the rest of the march was completed in several days and the title immediately corrected. It was to be a march as proud and dignified as King Haakon himself. When the royal couple and their son Olav arrived on that November day in 1905, Oscar Borg and the Brigade Band were standing on the pier, but the weather prevented them from playing the march. It was performed the following day to much acclaim and had to be repeated three times. The King did not hear it until more than a year later, during a visit to Halden. Oscar Borg (1851–1931) was only thirteen when he began in the Brigade Band, in which his father played clarinet. After studying at the Royal Academy of Music in Stockholm under the sponsorship of the Swedish Crown Prince, later King Oscar II, he took over as leader of the First Brigade Band in 1881, succeed-

ing the highly capable Friedrich August Reissiger. Oscar Borg became an extraordinary musical leader in his home town as organist, conductor of several male choirs and of the Brigade Band, from which he retired in 1918. Borg composed many pieces for his orchestra, including more than 70 marches.

**“Florentiner Marsch” (Florentiner March)
by Julius Ernest Wilhelm Fučík**

During the good years in Budapest, Fučík had the honour of composing a march for a Tuscan nobleman for a very special occasion. The commission resulted in Fučík’s famous work, “La Rosa di Toscana”, with the subtitle “Grande marcia italiano”. When the patron later found himself compelled to cancel the commission, the march was given the name “Florentiner Marsch” (Florentiner March) in honour of Tuscany’s capital city, Florence. This is truly a world-class march in Italian style with more than the usual number of sections. It features everything from lush melodies to chattering bugle calls and delightful counter melodies. At the repeat of the trio melody everything melds together with a piercing piccolo on top that all good marches should have.

JAN ERIKSEN

LEIF ARNE PEDERSEN – DIRIGENT

Leif Arne Pedersen var sjefdirigent og kunstnerisk leder for Luftforsvarets musikkorps fra 2011–2017. Han begynte sin profesjonelle karriere som klarinettist i Forsvarets stabsmusikkorps. Etter en periode i Bergen Filharmoniske Orkester ble han i 1988 ansatt i Oslo-Filharmonien, fra 1990 som soloklarinettist.

I de senere år har Pedersen også gjort karriere som dirigent. Han har gjestet alle de norske militærkorpssene og var fra 2003–2008 sjefdirigent for Kongelige norske marines musikkorps. Leif Arne Pedersen har gjort flere plateinnspillinger både som dirigent og klarinettist. Han utfremførte i 1996 Rolf Wallins klarinettkonsert, et verk Wallin fikk Nordisk Råds musikkpris for, og vant også en Spellemannpris for sin innspilling av denne konserten.

LUFTFORSVARETS MUSIKKORPS

Luftforsvarets musikkorps feirer 200 år i 2018. Korpset ble opprettet i 1818 som Trondhjemske brigades musikkorps og senere som 5. divisjons musikkorps og Forsvarets Musikkorps Trøndelag. I over hundre år var korpset Trondheims eneste profesjonelle ensemble. I 2006 ble de tilknyttet Luftforsvaret som forsvarsgren og fikk nytt navn.

Etter overgangen til Luftforsvaret har korpset gått fra å være et korps for Midt-Norge til å ha hele landet som sitt arbeidsområde. I sitt hovedkvarter på Byscenen midt i Trondheim sentrum har korpset de siste årene hatt konserter med blant andre Tine Thing Helseth, Silya Nymoen, Wolfgang Plagge, Ole Edvard Antonsen og jazzbandet Come Shine. Av andre prosjekter kan nevnes barneteaterforestillingen «Musika Mobile» sammen med friteatergruppen Cirka Teater og standupkonserten «Lufta er for alle» i samarbeid med Åsleik Engmark. For Luftforsvarets musikkorps gjelder tesen «Ingen sjanger er oss ukjent».

Luftforsvarets musikkorps samarbeider tett med Luftkrigsskolen og Ørland flystasjon og gjester jevnlig alle Luftforsvarets avdelinger rundt om i landet.

LEIF ARNE PEDERSEN – CONDUCTOR

Leif Arne Pedersen was principal conductor and artistic director of the Royal Norwegian Air Force Band from 2011–2017. He began his professional career as clarinettist in the Staff Band of the Norwegian Armed Forces. After performing for a period with Bergen Philharmonic Orchestra, he joined Oslo Philharmonic Orchestra in 1988 and has been principal clarinet since 1990.

In recent years, Pedersen has fashioned a career as conductor. He has guest conducted all the Norwegian military bands, and he served from 2003–2008 as principal conductor of the Royal Norwegian Navy Band. Leif Arne Pedersen has made a number of recordings, both as conductor and as clarinettist. In 1996 he premiered Rolf Wallin's clarinet concerto, a work for which Wallin received the Nordic Council Music Prize, and he won a Spellemannpris (Norway's Grammy) for his recording of this concerto.

THE ROYAL NORWEGIAN AIR FORCE BAND

The Royal Norwegian Air Force Band is celebrating its bicentenary in 2018. The band was established in 1818 as the Band of the Fifth Brigade and later was called the Band of the Fifth Division and the Band of the Armed Forces Trøndelag. For over one hundred years it was Trondheim's only professional ensemble. In 2006 it became associated with the Norwegian Air Force as a branch of the military services and received a new name.

After the transition to the Air Force, the band has expanded its arena of activity from Central Norway to the entire country. At its main venue, "Byscenen" in Trondheim's city centre, the band has performed with Tine Thing Helseth, Silya Nymoen, Wolfgang Plagge, Ole Edvard Antonsen, and the jazz band Come Shine. Other projects have included the children's theatre performance, "Musika Mobile", together with the free theatre group, Cirka Teater, and the stand-up concert "Lufta er for alle" ("The Air Is For Everyone"), in collaboration with Åsleik Engmark. The band's watchword is "No genre unfamiliar to us".

The Norwegian Air Force Band collaborates closely with the Royal Norwegian Air Force Academy and Ørland Air Station and gives regular guest performances at air force bases and centres around the country.

RECORDED IN LADEMOEN CHURCH, TRONDHEIM, 30. JANUARY–2. FEBRUARY 2017

PRODUCER: VEGARD LANDAAS

BALANCE ENGINEER: THOMAS WOLDEN

EDITING: VEGARD LANDAAS

MASTERING: THOMAS WOLDEN

BOOKLET NOTES: JAN ERIKSEN

ENGLISH TRANSLATION: JIM SKURDALL

BOOKLET EDITOR: HEGE WOLLENG

COVER AND BOOKLET DESIGN: ANETTE L'ORANGE | BLUNDERBUSS

COVER AND ARTIST PHOTO: LASSE BERRE

ARTIST PHOTO (GAMLE BYBRO): UNNI SKOGLUND

ILLUSTRATION PHOTO (INSTRUMENT): UNNI SKOGLUND

ILLUSTRATION PHOTO (GAMLE BYBRO): WIKIMEDIA COMMONS CC LICENSE

LAWO LWC1163
CLASSICS © 2018 LAWØ | © 2018 LAWØ CLASSICS
WWW.LAWØ.NO

200 år
1818–2018

VÅRE FAVORITTMARSJER
LUFTFORSVARETS MUSIKKORPS
LEIF ARNE PEDERSEN – DIRIGENT

- 01 Norrlandsfärger ^{02:51}
Viktor Magnus Widqvist (1881–1952)
- 02 Tekstilarbeidernes marsj (Textilaku) ^{03:31}
Karol Pádivý (1908–1965)
- 03 The Liberty Bell ^{03:34}
John Philip Sousa (1854–1932)
- 04 The Voice of the Guns ^{02:55}
Kenneth J. Alford (1881–1945)
- 05 Fladdrande fanor ^{03:01}
Viktor Magnus Widqvist (1881–1952)
- 06 Invictus ^{02:03}
Karl Lawrence King (1891–1971)
- 07 Regimentsgruß ^{02:29}
Heinrich Johann Friedrich Steinbeck (1884–1967)

- 08 Honnørmarsj ^{04:11}
Johannes Hanssen (1874–1967)
- 09 Salve Imperator ^{03:11}
Julius Ernest Wilhelm Fučik (1872–1916)
- 10 Dragonregiment nr. 3's Honnørmarsj ^{03:53}
Erling Mostad (1913–1966)
- 11 Italia, Konsertmarsch nr. 2 ^{04:06}
Sam Hjalmar Rydberg (1885–1956)
- 12 NBL Honnørmarsj ^{03:21}
Rolf Birger Mauritz Lindstad (1924–2000)
- 13 Astronauten-Marsch ^{02:32}
Josef Ullrich (1911–1976)
- 14 Erzherzog Albrecht-Marsch ^{02:52}
Karel Komzák II (1850–1905)
- 15 Kong Haakon den VII's Honnørmarsch ^{03:28}
Oscar Borg (1851–1931)
- 16 Florentiner Marsch ^{05:25}
Julius Ernest Wilhelm Fučik (1872–1916)